

Heemkunde Boxtel

Boxtel Kroniek

Heemkunde Boxtel

*14 maart
Jaarvergadering
Uitreiking Heemkundepluim*

maart 2024

Voorwoord

Door Henk van Beers, voorzitter

Ik ken geen seizoen dat zo vaak bezongen wordt als de lente. En terecht, want onder een stralend zonnetje vormen narcissen, tulpen en hyacinten een grote bloemenpracht. Knipper een ogenblik met je ogen en de eerste terrassen stromen vol. Het 'buiten' staat voor de deur, komt binnen en ontwikkelt nieuw leven vol perspectief. De Griekse grootdenker Plato, die leefde ver voor onze jaartelling, keek gelukkig naar 'buiten' en dichtte spontaan: *'Varietas delectat; afwisseling verheugt!'* En juist die afwisseling geeft het leven geur en kleur. Iets wat ook geldt voor deze *'Boxtel Kroniek.'* De redactie is er weer in geslaagd u volop afwisseling voor te schotelen, alles door en voor de leden van Heemkunde Boxtel, een vereniging die *'groeit en bloeit, en ons altijd weer... boeit!'*

In vogelvlucht sla ik de inhoud er op na en koppel deze aan wat kalendermomenten. Allereerst de Jaarvergadering met uitreiking van de Heemkundepluim op 14 maart in zaal Rembrandt. Elk lid is hierbij van harte welkom. De winter, *'de tijd waarin het zo koud is, dat de wolf het schaap opeet vanwege de wol'* is voorbij. Dus geeft de Kroniek volop ruimte aan deze canis lupus.

Het MUBO viert feest, al tien jaar stelt zij, evenals onze vereniging, Boxtels verleden veilig. Alle reden om met haar te toosten op een blijvende samenwerking. Wij verzorgen in dit kader samen met de bibliotheek een expositie van *'100 momenten voor 100 verdwenen monumenten.'* Alles te zien aan de Burgakker van 1 maart tot 30 juni. De *Bazaar vormt* op 23 juni het muzikale speelterrein van Boxtel en omgeving. Ik ontmoet RKSv, de club die al volop aan de bal kwam in een tijd dat voetbal *'meer met de voet dan met de mond werd gespeeld.'* Op 15 juni kan de vlag uit, zoals 100 jaar geleden, toen heel Boxtel uitliep, omdat de *'Heilig Bloeddoek'* terugkeerde naar waar zij al jaren thuishoorde, in onze eigen Sint Petrus. Wat dagen

later, op 22 juni trilt de Bon Salontent op haar fundamenten, wanneer de oude glorie van *Boxtelse bandjes* uit de band springt en de jeugd van toen én nu uitnodigt uit haar dak te gaan.

En we staan stil bij lang vervlogen tijden toen de Commissaris de koetsier was op Boxtels gemeentekoets, het College de paarden, terwijl de Raad verantwoordelijk was voor de krakende en piepende wielen. Vrome lieden huldigden ooit de opvatting, dat geloven was als een vogel die het licht aanvoelt, terwijl het buiten nog volop donker is. Geldt zo iets ook nog in onze tijd? De lezing door Paul Spapens over het *volksgeloof* op 18 april geeft daarop mogelijk een antwoord. Ook de *Metaaldectie* komt aan snee met een bijzondere bodemvondst, om door een ringetje te halen. Als ik dit alles bij elkaar zie, kan ik maar één conclusie trekken: Heemkunde Boxtel heeft dit voorjaar weer heel wat pannetjes op het vuur. Deze Kroniek wil daarbij een wegwijzer zijn. Maak er driftig gebruik van. Mede daardoor zal het voorjaar een keigoed seizoen kunnen worden. Ik hoop dat u er evenveel plezier aan beleeft als de redactie.

Jaarvergadering donderdag 14 maart 2024

We kijken nog een keer achterom naar het jaar 2023 en richten daarna onze blik op de toekomst. De jaarvergadering, ofwel de algemene jaarlijkse ledenvergadering, vindt plaats op donderdag 14 maart 2024 om 20.00 uur in de zaal van Grand Café Rembrandt te Boxtel. U wordt hierbij van harte uitgenodigd.

AGENDA

Welkom en opening van de jaarvergadering door voorzitter Henk van Beers:

Notulen van laatste jaarvergadering 16 maart 2023

Het verslag van de jaarvergadering van 2023 staat in de Boxtel Kroniek van augustus 2023, is te vinden op onze website www.heemkundeboxtel.nl onder agenda/nieuwsbrieven en er liggen kopieën op de tafels tijdens de jaarvergadering.

Financieel verslag over 2023

U vindt het financieel jaarverslag op de tafels tijdens de jaarvergadering.

De kascommissie

De kascommissie over het jaar 2023 bestaat uit Elly van Hellemond-Hendriks en Jos Mandos.

Begroting voor 2023

Het bestuur stelt voor om de contributie voor volgend jaar (2025) wegens gestegen onkosten te verhogen naar 25 euro. De hoogte van de contributie wordt vastgesteld door de algemene ledenvergadering.

De contributie voor 2024 is 20 euro, over te maken op

NL79RABO0128712880 t.n.v. Heemkunde Boxtel.

Bestuursaangelegenheden

Rooster van aftreden. Volgens het rooster treden Fons van Heesch en Henk van Beers af. Henk van Beers is herkiesbaar, Fons van Heesch niet meer.

U bent in deze algemene ledenvergadering in de gelegenheid uw stem uit te brengen op de herbenoeming van het bovengenoemd bestuurslid. Wilt u ook een bestuurlijk steentje bijdragen aan onze vereniging, dan kunt u dit aangeven bij secretaris Christ van Eekelen tot uiterlijk 7 maart 2024.

Overzicht huidige bestuur

Het bestuur bestaat uit: voorzitter Henk van Beers, secretaris Christ van Eekelen; penningmeester Nellie van den Brandt-Boselie; leden Gerard Buiks, Fons van Heesch, Harrie van den Berg en Jouke Vis.

Het Heemkundebestuur in 2023.
Foto: Rini van Oirschot

Overzicht van de ledenactiviteiten in 2023:

Lezingen

Heemkunde Boxtel verzorgde afgelopen jaar zes lezingen. De lezing van januari ging over prostitutie in 's-Hertogenbosch en werd uit de doeken gedaan door Jos Wassink. Klaasje Douma vertelde in februari over het ridderschap in Noord-Brabant. In april gaf Jac Biemans een uiteenzetting over de Zwitserse militair/tekenaar August von Bonstetten. Christ van Eekelen nam u in september aan de hand van een groot aantal foto's mee op een virtuele wandeling door Boxtel. In oktober kreeg Jos Swanenberg een gewillig gehoor bij zijn verhaal over Bra-

bantse dialecten. En het lezingenseizoen werd in november afgesloten door Leon Vingerhoeds en Ria van Kollenburg die stil stonden bij de moord op een Italiaan langs de Oirschotseweg.

Kleine excursie

Op 6 mei verzorgde Wilbert Steenbakkers een fietsexcursie naar een aantal boerderijen op de Roond. Op 7 oktober werd een bezoek gebracht aan de heemkundekring in Goirle in het kader van 'Gluren bij de burens'.

Grote excursie

De reiscommissie organiseerde ook dit jaar een boeiende reis naar Kampen en Hattem. Het afsluitend diner werd geserveerd bij het Tweespan aan de Kapelweg. Frank de Bont, Elly van Hellemond-Hendriks, Wilbert Steenbakkers en Nellie van den Brandt-Boselie vormden de reiscommissie.

Heemkundepluim

De Heemkundepluim werd in 2023 uitgereikt aan het Oertijdmuseum. René Fraaije nam samen met zijn echtgenote de wisselprijs in ontvangst. Het juryrapport is terug te vinden op de website.

De jury bestond uit Harrie van den Berg, Frans van Loon, Ruud van Nooijen en Boudewijn Mijjer. Inmiddels heeft Frans van Loon zich wegens gezondheidsredenen als jurylid teruggetrokken. De jury is dringend op zoek naar nieuwe leden.

Zilveren draaginsigne Brabants Heem

Otte Strouken, bestuurslid van Brabants Heem, reikte Hanneke van der Eerden de zilveren draaginsigne van Brabants Heem uit voor haar jarenlange inzet voor Heemkunde Boxtel.

Website

De website www.heemkundeboxtel.nl is een groot succes te noemen. Er worden veel lovende woorden gesproken over de vormgeving en inhoud. Ge-regeld wordt de website aangevuld met nieuwe wetenswaardigheden. In 2023 werd de website door 9.715 personen bezocht, die 36.722 pagina's bezochten. De meeste bezoekers (92%) komen, begrijpelijk, uit Nederland maar de rest van de bezoekers komt uit 53 andere landen over de gehele wereld. De top 5 wordt gevormd door Nederland, Frankrijk en België, Amerika en Nieuw Zeeland. Webmaster: Dik Bol, geassisteerd door Christ van Eekelen.

Beeldbank Boxtel

Op de beeldbank Boxtel, www.beeldbankboxtel.nl zijn meer dan 60.000 foto's van (oud) Boxtel te bewonderen. Maandelijks komen er nieuwe en oude foto's bij. De beeldbank werd in 2023 18.697 keer bezocht. Deze bezoekers zagen 223.663 foto's. Systeembeheerder: Dik Bol en gegevensbeheerder: Christ van Eekelen

Boekenbank

Naast de beeldbank kent Heemkunde Boxtel ook een boekenbank. Heemkunde Boxtel bezit een groot aantal boeken (761), die in te zien zijn in de Heemkamer in de bibliotheek aan de Burgakker. In www.boekenbankboxtel.nl kunt u alle titels raadplegen. In 2023 deden dat 1021 personen die 1388 boektitels raadpleegden. Vanaf 1 januari 2023 zijn deze boeken exclusief door Heemkundeleden te lenen, 33 in dit eerste 'uitleenjaar'. Systeembeheerder: Dik Bol en gegevensbeheerder: Christ van Eekelen

Bidprentjesbank

Op 31 december 2023 telde de bank 5.152 bidprentjes. www.bidprentjesboxtel.nl. Hierop komen bidprentjes van mensen die in Boxtel geboren of overleden zijn, of er gewoond hebben. In 2023 telde de bidprentjesbank 2.225 bezoekers die 21.441 prentjes bekeken. Heeft u nog bidprentjes die we mogen scannen? Neem dan contact op met de secretaris. Systeembeheerder: Dik Bol en gegevensbeheerder: Wilbert Steenbakkers.

Rabo Club Support

In november konden leden van de Rabobank weer hun stem uitbrengen voor hun vereniging. De 'prijzenpot' van de Rabo-bank werd eind 2023 verdeeld. Ook Heemkunde Boxtel deed mee aan het prijzenfestival en kreeg veel stemmen die goed waren voor een bedrag van € 290,80. Iedereen die gestemd heeft op Heemkunde Boxtel: Hartelijk bedankt.

Ontwikkeling van de gezondheidszorg in Boxtel

(Visualisatie canon van Boxtel) De werkgroep heeft in 2018 een aanvang gemaakt met een nieuw project, n.l. de ontwikkeling van de gezondheidszorg in Boxtel in beeld brengen. Hiervoor is de werkgroep uitgebreid met twee voormalige huisartsen en een verpleegkundige. Dus aan deskundigheid geen gebrek. Het is de bedoeling dat de visualisatie uiteindelijk op onze website te zien zal zijn. Helaas heeft deze werkgroep in 2023 geen vorderingen gemaakt

in verband met ziektes van meerdere werkgroepleden. De werkgroep bestaat uit: Guus Bekooy, Hans van Liempt, Marcel van Roosmalen, Thed van den Aker, Nel van Doorn en Christ van Eekelen.

Heemkunde archief

In april 2021 werd het archief in de nieuwe ruimte in de bibliotheek aan de Burgakker ondergebracht. De index van het archief is via de website te raadplegen. Met de gevonden informatie op de website kan op alle vrijdagen tussen 10.00 en 13.00 uur in de Heemkamer verder onderzoek gedaan worden. In 2023 hebben meerdere bezoekers gebruik gemaakt van de openstelling van het archief.

Archeologie

Heemkunde Boxtel heeft een archeologie-werkgroep die samenwerkt met Stichting Kek Liempt en Heemkundevereniging De Kleine Meierij. In het Oertijdmuseum is een ArcheoHotspot ingericht, die in 2021 een zelfstandige stichting is geworden. Van daaruit worden evenementen op archeologie-gebied georganiseerd.

Ook houdt de werkgroep een vinger aan de pols met betrekking tot alles wat met archeologie en/of -wetgeving te maken heeft. De groep bestaat uit de volgende Heemkundeleden: Dik Bol (voorzitter), José Poort, Gerard Buiks, Cor van Vught, Carlo Spee, Jaap van der Woude, Karlijn de Wild en René Fraaije.

WUBBB

Werkgroep Uitvoering Bestemmingsplan Buitengebied Boxtel. De werkgroep heeft tot taak burgemeester en wethouders te adviseren over het beleid voor het buitengebied en de uitvoering daarvan. Namens Heemkunde Boxtel maakt Harrie van den Berg hier deel van uit.

Open Monumentendag

De jaarlijkse Open Monumentendag wordt mede door Heemkunde Boxtel georganiseerd. In 2023 was het thema 'Levend Erfgoed'. Dit jaar werden alle vier de Boxtelse kernen in het programma betrokken. Zo werden bijvoorbeeld de Sint Petrusbasiliek in het centrum, de Sint Willibrorduskerk in Esch, Sint Theresiakerk in Lennisheuvel en de Sint Jans Onthoofdingskerk in Liempde opengesteld. Ook het MUBO, Museum Vekemans en Museumboerderij De Kleuskes hadden hun medewerking toegezegd. In totaal konden er die dag 22 locaties bezocht worden. Samen met Karlijn de Wild en Hans Rijkers van de Monumentencommissie en gemeentelijk erfgoedambtenaar Bibi Silvertant

werd hieraan meegewerkt door Fons van Heesch en Harrie van den Berg.

Boxtel Kroniek

De redactie van de Boxtel Kroniek heeft u in 2023 vier edities bezorgd. Opgeteld zijn dat meer dan 53 artikelen. De redactie bestaat uit Hanneke van der Eerden, Nellie van den Brandt-Boselie, Nel van Doorn en Christ van Eekelen. Ook hebben we in 2023 verschillende bijdragen van Heemkundeleden mogen ontvangen. Daar zijn we blij om en juichen we zelfs toe. Dus laat dit een hint zijn voor u, als u ook een verhaal heeft voor de Kroniek. Als u dat niet alleen kunt, kan een van de redactieleden u eventueel helpen.

Heemkamer

Steeds meer mensen weten de weg naar de Heemkamer te vinden. Men komt voor een praatje of met vragen over een Boxtels onderwerp waar men meer van wil weten. Ook worden er steeds meer oude foto's gebracht voor de beeldbank. Soms wil men de foto's kwijt en verdwijnen ze na het digitaliseren in het heemkundefarchief. Maar wil men de foto's niet kwijt, dan worden ze netjes thuis gebracht na het scannen.

De Heemkamer wordt bemenst door een groepje bestuursleden samen met heemkundeleden. **Dat laatste groepje vraagt om uitbreiding**, zodat men één keer per zes of acht weken dienst heeft. De vaste medewerkers zijn Nellie van den Brandt-Boselie, Gerard Buiks, Harrie van den Berg, Fons van Heesch, Christ van Eekelen, Ruud van Nooijen, Henk Renders, José Poort en Ben Ophof. De Heemkamer is open elke vrijdagochtend van 10 tot 13 uur en is te vinden in de bibliotheek, Burgakker 4.

Fotowerkgroep

Heemkundefotograaf Rini van Oirschot fotografeert/digitaliseert de oude uitgaven van het Brabants Centrum. Ook de voorloper van het Brabants Centrum, Onze Kerkklokken, worden door hem gedigitaliseerd. Op de website van Heemkunde Boxtel vindt u nu al de uitgaven van Onze Kerkklokjes van 1916 tot en met 1928. Van het Brabants Centrum zijn de jaargangen van 1944 tot en met 1954 hier te vinden. <https://heemkundeboxtel.nl/dorpsgeschiedenis/>

Heemkundebestuur

Er hebben verkennende gesprekken plaatsgevonden onder leiding van onze voorzitter met het bestuur en afgevaardigden van de heemkundekringen uit Esch (Kleine Meierij) en Liempde (Kèk Liemt).

Donderdag 18 april 2024 om 20.00 uur
in zaal Rembrandt, Rechterstraat 56 Boxtel
‘Volksgeloof in Brabant’
of hoe Brabanders op hun eigen ‘gemakske’ geloven
Lezing door Paul Spapens

Een lezing over het Brabantse volksgeloof. Niet alleen in het verleden, maar nadrukkelijk ook in het heden. Paul Spapens laat zien hoe de Brabanders zelf inkleuring gaven en geven aan het katholieke geloof en hoe dat mede vorm gaf aan hun identiteit.

Het verhaal gaat zeker ook over kapelletjes, maar net zo goed over humor waarin heel vaak op een milde manier het geloof het mikpunt was. ‘Met het katholieke geloof kon je lachen en mócht je lachen’, stelt Paul Spapens. Hij is dagbladjournalist en publicist en gespecialiseerd in Brabantse volkscultuur. Volksgeloof is daar een inspirerend voorbeeld van.

De lezing gaat onder meer over dagkapellen die in plaats komen van gesloten kerken. Een typisch Brabants fenomeen noemt Paul Spapens dat. De lezing laat zien hoe het volksgeloof tegenwoordig overeind blijft in een Brabantse wereld die sterk is gesecculariseerd. Terwijl de kerken sluiten, wordt volksgeloof steeds belangrijker. Brabanders geven daar een eigen invulling aan. Bijzonder en soms bizar zijn de voorbeelden van hoe Brabanders uitdrukking geven aan hun geloof met zelfs landingsplaatsen voor engelen.

En zo passeert er nog veel meer de revue in deze verrassende lezing over een onderwerp waarin veel Brabanders zich zullen herkennen.

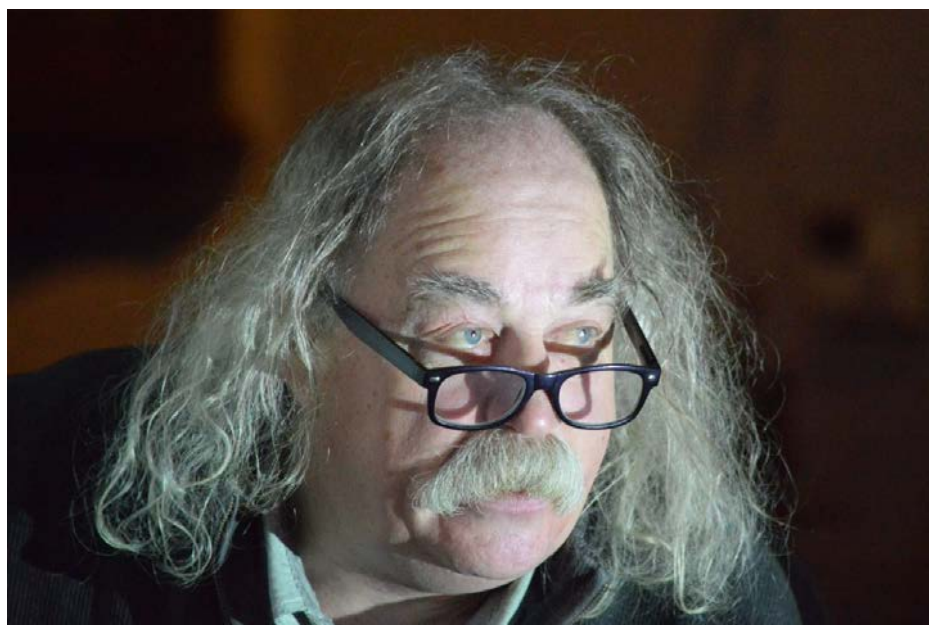

Foto: Paul Spapens (van zijn Facebook-pagina)

Kennis van keien

Door Dik Bol

De vondst van keien onder de Bosscheweg was een verrassing voor de gemeente. Er waren vooraf boringen gedaan in het wegdek met een tussenruimte van 50 meter. Het noordelijkste en zuidelijkste deel had alleen beton met asfalt erop. Maar precies daartussen kwam 45 meter met keien tevoorschijn. Helaas was het onmogelijk de keien te laten liggen. Ze worden nu op verschillende plaatsen hergebruikt. Daarbij is het belangrijk om ze te leggen zoals ze ook in 1742 gelegd werden. En dan realiseren we ons opeens dat er in keistampersgat vrijwel niemand weet hoe die keien gelegd werden.

Vakkennis gaat telkens verloren als een paar generaties een ambacht niet meer uitvoeren. Rond het jaar 1500 konden metselaars een fraai dakgewelf in de Petruskerk metselen. Maar na de instorting van het dak van het middenschip waren er in 1828 geen metselaars te vinden die het gewelf konden herstellen. Nadat hun probeersels vijf keer inzak-

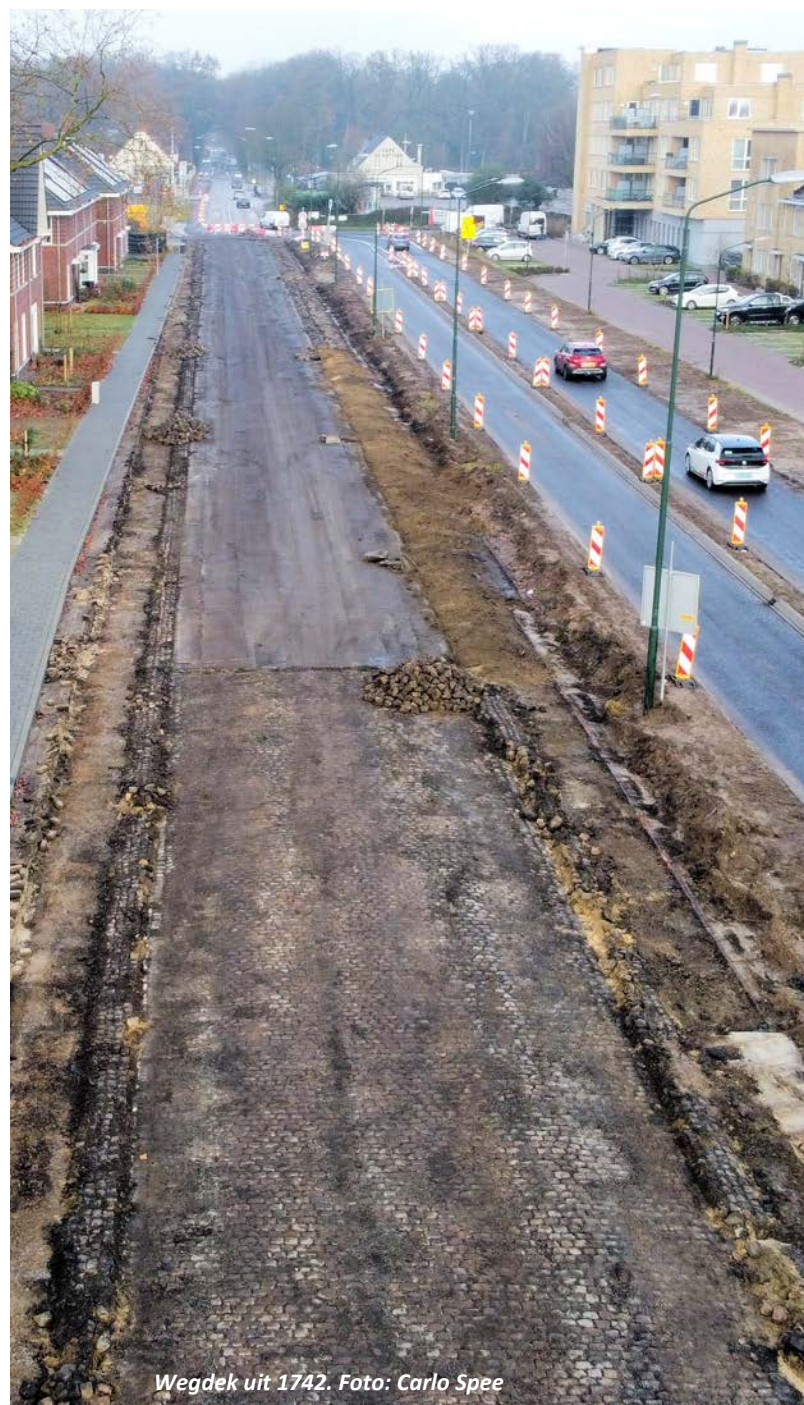
ten, werd uiteindelijk het dak met een houten constructie dicht gemaakt. Dus nu ben ik naarstig op zoek naar kennis over het leggen van keien. Veel kasseien in België zijn kubusvormig. Boxtelse keien uit 1742 zijn van boven rechthoekig, maar van onderen puntig. De reden is onduidelijk.

De onderkant van de keien is puntvormig. Foto: Dik Bol

Inmiddels ben ik in archieven gedoken om zoveel mogelijk kennis over keien en keistampen op te doen. De herkomst van de stenen was aanvankelijk duister omdat de Brusselse overheid verbood om stenen voor deze weg te leveren. Een Brusselse controleur schreef in 1742 dat de keien ten noorden van Boxtel uit Brussel, Doornik en Doauï kwamen. Wellicht kunnen China en ASML hier nog iets van leren...

Het bestek voor de aannemer uit 1741 geeft al wat praktische informatie. Eerst moesten twee rijen kantstenen op een afstand van 18 Bossche voet (516cm) gelegd worden. *'Dit gedaan zijnde, zullen de Aannemers die tussen-Spatien moeten beleggen met Kassey-Stenen, en delve, naar den draat, wel regt, en in het verband werken, zoodanig, dat er*

geen twee voegen over malkanderen komen te vallen, nog ook eenige Varckens ingewerkt behoeven te worden.' Een Varcken is waarschijnlijk keistampersjargon voor een soort opvol steentje. De rechte rijen stenen lopen loodrecht op de rijrichting. In de rijrichting mogen de voegen niet achter elkaar komen, want dan zouden smalle karrenwielen tussen de keien zakken. Met deze kennis moeten jullie nog maar eens goed naar de voegen in het wegdek van de Burgakker kijken....

Wegdek uit 1742. Foto: Carlo Spee

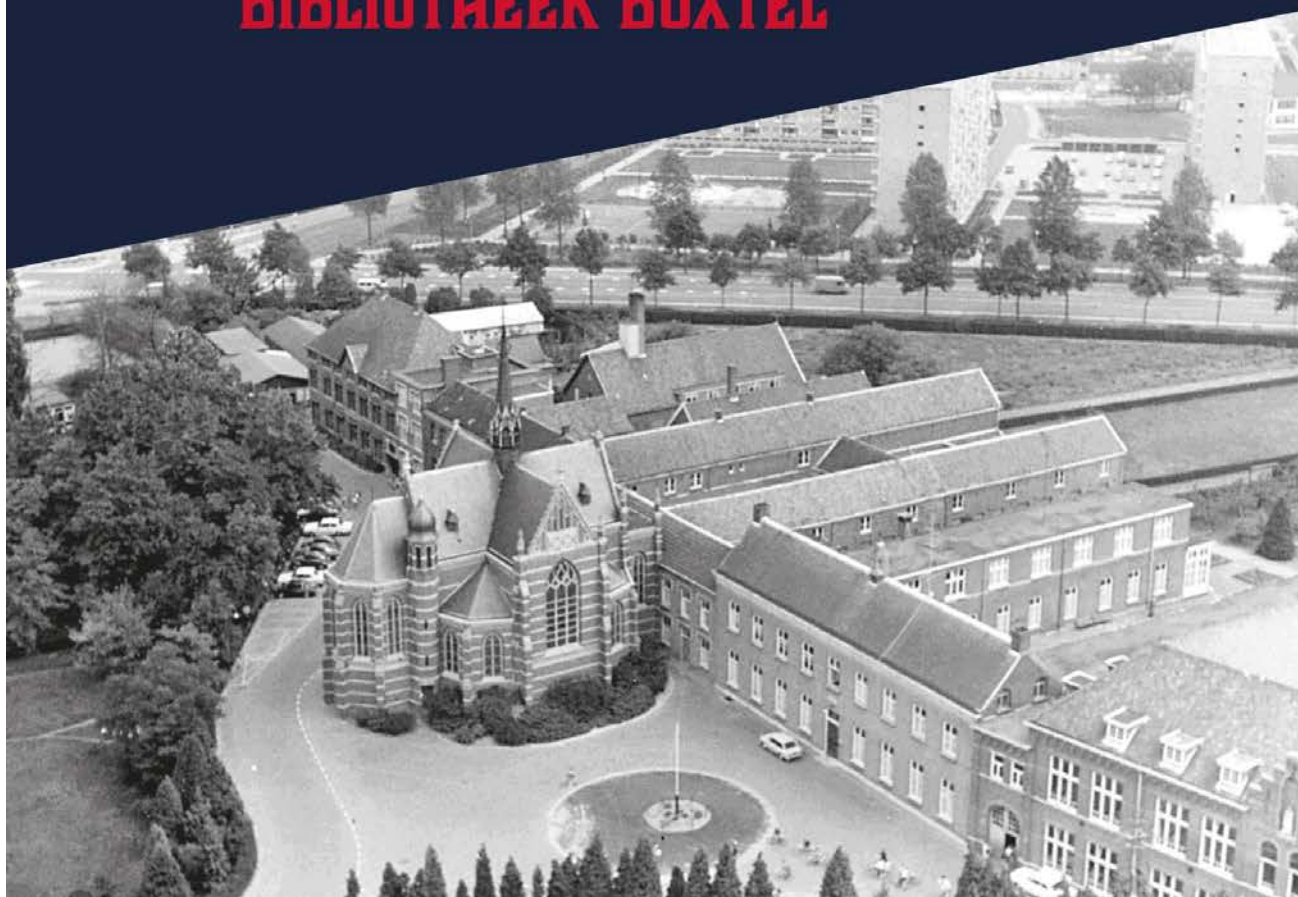
In 2024 bestaat MuBo 10 jaar. Onder het motto 'Samen op Stap in Cultureel Boxtel' nodigt MuBo alle culturele instellingen in Boxtel, Liempde en Esch uit om dat samen met hen en alle inwoners te vieren. Heemkunde Boxtel biedt in samenwerking met de Boxtelse Bibliotheek MuBo deze tentoonstelling aan.

HONDERD VERDWENEN BOXTELSE GEBOUWEN

Kan je nog herinneren: het postkantoor aan de Stationsstraat?
Hoe je daar ongeduldig stond te wachten om postzegels te kopen.
Hoe je op de achtergrond het stempelen van de brieven hoorde?
Of ken je nog dat grote gebouw op Duinendaal?
Je ging er naar school ging of je lag er in het ziekenhuis.
Of die kapel waar maar weinig mensen ooit binnen zijn geweest, maar
waar iedereen een mening over had? Of denk je nu: waar gaat dit over?

VAN 1 MAART TOT 30 JUNI 2024
BIBLIOTHEEK BOXTEL

Zie hieronder het complete programma.

Niet alleen een expositie maar ook wandelingen, verhalen en een concert. Bij 25 van de 100 gebouwen zijn de verhalen ook te beluisteren via een QR-code, zowel in de bibliotheek als thuis.

KOM NAAR DE EXPOSITIE HONDERD **VERDWENEN** BOXTELSE GEBOUWEN IN DE BIBLIOTHEEK TUSSEN 1 MAART EN 30 JUNI 2024

Deze expositie neemt je mee terug in de tijd, de tijd dat Boxtel er heel anders uitzag. In de afgelopen 50 jaar veranderde Boxtel stapje voor stapje naar hoe het er nu uitziet. Er kwamen veel gebouwen bij, maar er verdwenen ook veel gebouwen. Allemaal gebouwen met herinneringen en verhalen.

MEER ACTIVITEITEN ROND HET THEMA **VERDWENEN** GEBOUWEN

Lijkt het je leuk om nog meer over deze gebouwen te weten te komen?

Kom dan naar één van de activiteiten rondom dit thema:

Wandelingen

Wandel mee naar plekken waar een stukje van onze geschiedenis is verdwenen. Een gids neemt je mee terug in het verleden.

- Zaterdag 6 en 20 april
- Zaterdag 4 en 18 mei
- Zaterdag 1, 15 juni of 29 juni

Vertrek 13:30 uur einde 15:00 uur

Vertrekpunt: Bibliotheek Boxtel, bij terugkomst koffie/thee met lekkers

Gratis aanmelden via: www.bibliotheekboxtel.nl

Verhalen (fictie en fantasie)

Nel van Doorn heeft korte verhalen geschreven over een aantal verdwenen Boxtelse gebouwen. Verschillende mensen lezen deze verhalen voor.

- Dinsdag 19 maart aanvang 19:30 uur
- Dinsdag 21 mei aanvang 14:00 uur

Ongeveer 12 verhalen per avond

Locatie Bibliotheek Boxtel

Gratis aanmelden via: www.bibliotheekboxtel.nl

Concert Gildenbondsharmonie Boxtel

Dit concert staat in het teken van de verdwenen Boxtelse gebouwen.

- Zaterdag 23 maart aanvang 20:00 uur

Locatie Tijberzaal van het Baanderherencollege in Boxtel

Tickets €10,- via: www.ticketkantoor.nl/shop/GBHMUBO

Metaaldetectie:

Bijzondere bodemvondst, Deel 6

Door Peter van Lierop

In 1999 heb ik een klein ringetje gevonden. Het ringetje is eigenlijk te klein voor een vinger, hooguit een dun pinkje zou er doorheen gepast hebben. Jarenlang werd er weinig aandacht aan besteed omdat er te weinig mogelijkheden waren om kennis te delen. Nog niet zo heel lang geleden is via een forum op internet duidelijk geworden dat er nog enige tientallen van dit soort ringen gevonden zijn in Duitsland, Polen en elders in centraal Europa. De ring is zeshoekig, van zilver/koper/tin en aan de buitenkant staan er letters en tekens op. Veel ringen tonen een tekst of afkorting daarvan. Sommige spreuken lijken Latijn, Grieks of Hebreeuws. Vaak staat ook het vroegchristelijke symmetrische kruis op de ring.

De mysterieuze tekst uit de Boxtelse ring lijkt:

+ WL Ec cE cE cE cE И †

De ring lijkt bedoeld om geluk te brengen of ongeluk af te weren. In het graf van Keizer Lotharius van het Heilige Roomse Rijk (1125-1137) is zo'n zelfde ring terug gevonden, maar dan in het goud.

De allereerste bekende gevonden ring van dit type, had de inscriptie : THEBAL GUT GUTANI, wat geïnterpreteerd wordt als 'Dat je veel geluk mag brengen. De vindplaats lag 250 m van het kasteel Stapelen af. De meeste identieke ringen zijn te dateren tussen 1100 en 1200. Deze vondst van de ring is een nieuwe aanwijzing dat er in die tijd rijke mensen verbleven ter plekke.

Op bijgaande foto's zijn de letters leesbaarder gemaakt met witte verf.

De provinciale archeoloog van Noord Brabant sprak van een opmerkelijke en zeldzame vondst.

Al met al een bijzondere vondst, die je maar één keer in je leven doet.

Het is gissen wie hem ooit gekocht of gedragen heeft. Het zal zeker geen arme boer geweest zijn.

Verkoop tweedehands boeken uit het heemkunde archief

Heemkunde Boxtel heeft een boekenbank met meer dan 700 boeken. Bij het opruimen van nalatenschappen of gewoon bij het opruimen van de boekenkast krijgt Heemkunde Boxtel steeds meer boeken aangeboden. U zult begrijpen dat daar ook veel dubbel bijzitten. Daarom is het tijd om eens een grote schoonmaak te houden in ons eigen archief. Tijdens de pauze in de jaarvergadering op 14 maart 2024 zullen veel boeken voor een schappelijke prijs worden aangeboden. Alle boeken hebben met de geschiedenis van Boxtel en de omgeving te maken. Het is ondoenlijk om ze hier allemaal op te gaan noemen. Maar bent u geïnteresseerd en wilt u voor een klein prijsje een paar boeken op de kop tikken, sla dan je slag tijdens de grote boekenverkoop. Er kan niet gepind worden, dus breng contant geld mee.

De wolf in Brabant

Door Carlo Spee

Sinds enkele jaren nemen we de wolf weer waar in Nederland. Regelmatig berichten tv, kranten en sociale media daarover. 'Nog nooit zoveel wolven in Brabant gezien, ook welpjes gesignaleerd'. Beter kun je spreken over terugkomst, want de wolf was al eeuwen aanwezig in Brabant. De meningen over de terugkomst van dit dier zijn sterk verdeeld, want er wordt nu anders naar hem gekeken dan vroeger. De wolf is in Nederland sinds 2014 een wettelijk beschermde inheemse diersoort. Er mag niet op gejaagd worden, terwijl de jacht vroeger wel was toegestaan en zelfs werd gestimuleerd. Al onder Karel de Grote bestaan er voorschriften voor het uitroeien van de soort. Dit gewoonterecht is in 1464 opgenomen in het Jacht- en Waranderecht van Brabant. Om het uitroeien te bevorderen werden er premies uitgelooft. Deze wisselden tussen 1592 en 1715 van 18 tot 60 gulden! Gedurende een wolvenplaag in de 17e eeuw werden de premies in de Brabantse Kempen verlaagd vanwege het grote aantal! In Oss wordt in 1737 voor een jonkie 6 gulden, voor een volwassen teef 36 en voor een reu 34 gulden betaald. De jachtwet van 1814 benoemt nog premies voor het doden van het roofdier. Ook in de regio Boxtel komen meldingen voor van geschoten of gevangen wolven. In 1647 vragen de schepenen van Boxtel assistentie van de inwoners van Sint-Michielsgestel om op hem te jagen. Op Velder wordt er een in 1739 gedood. Tussen 1729 en 1777 worden in Oisterwijk, Haaren en Udenhout 26 wolven geschoten of gevangen. Zo schiet in 1752 een van de jachtopzieners in het Boxtelse Luissel een jong dier dood en Adriaen Lamberts van der Heyden vangt met anderen in 1763 vier wolven in de aan Heerenbeek grenzende Mortelen.

's HERTOGENBOSCH den 2 October. Van boxtel leest men dat aldaar Gitter nagt een Wolvin is doodgeschooten.

De 's Hertogenbossche Courant van 3 oktober 1775 meldt dat er in de nacht een wolvin is doodgeschoten in Boxtel.

In oktober 1794 wordt er een bij Kasteel Maurick in Vught waargenomen en later doodgeschoten op Haanwijk. De Boxtelse *jagtbewaarder* Willem Snoek doodt in 1777 samen met Dielis Smits uit Stratum tijdens een wolvenjacht op Velder een halfvolwassen teef.

De jacht

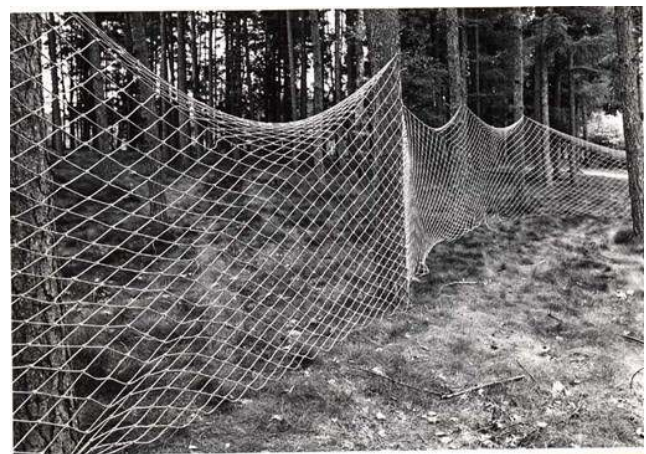
Er zijn verschillende jachttechnieken: doodschieten

met kruisboog of met vuurwapen, klemmen zetten of valkuilen maken. Een verwijzing van zo'n valkuil of wolvenkuil is er nog in Liempde. In het boek over Velder en Heerebeek noemt Ger van den Oetelaar het toponiem 'Wolfskuijl' op de grens van Heerebeek en Velder. In Elshout bij Drunen is het toponiem de 'Wolfshoek' bekend. In deze wolfskuiten staan puntige stokken, waardoor de wolf gedood wordt. Je kunt je voorstellen dat dit ook voor mensen gevaarlijk is. Deze vangtechniek, met de zgn. wolfspuiten wordt dan ook vaak verboden.

Ook zijn er drijfjachten georganiseerd waarbij de wolven in zgn. wolvennetten worden gevangen. In het Openluchtmuseum in Arnhem zijn nog enkele oude wolfsnetten te zien. In 1820 is de laatste wolf in Brabant doodgeschoten in Kaathoven. Sinds hij beschermd is zijn er weer waarnemingen van wolven in het Groene Woud. Zo wordt in de directe omgeving van Boxtel op 3 maart 2023 bij Landgoed Bleijendijk een jonkie doodgereden. Ook zijn er al waarnemingen van de wolf in het Groene Woud.

Bronnen: Brabants Dagblad, 06-04-2022; Brabants Heem, Knippenberg, Wolvenjacht, 1953 en Wolfswinkel, 1955; Ger van den Oetelaar, Velder en Heerebeek, 2015; ARK-nieuwsbrief nov 2023.

Twee Kleinderliempde wolf-toponiemen nader beschouwd

Door Wim Veekens

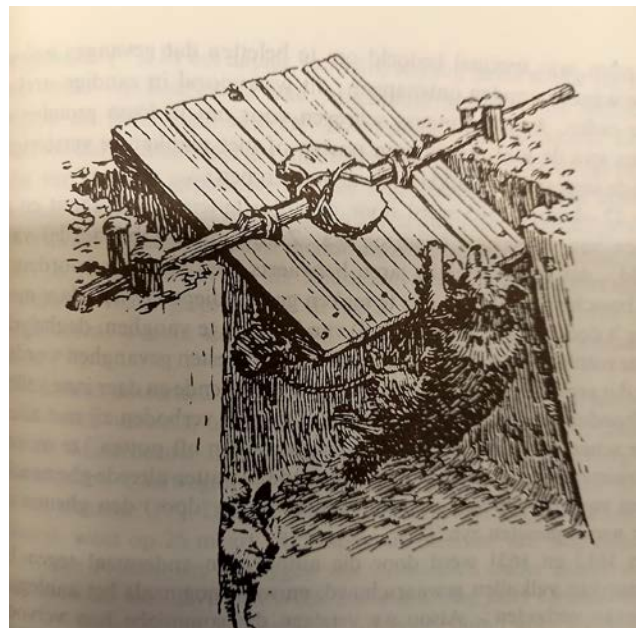

WOLFSKEEL *Die Wolfskele ende den heymaet, 1497; stuck lants gelegen tot cleyn lyemde aende wolffskeele, 1557; stuck weylants ofte hoeylants gent. die Wolffskeel t.pl. geh[eiten] Cleyn liemde, 1621; hoijbeempdeken genpt. de wolffskeel, 1632, E, R51 f128v;- middelbaerhoy inde Wolffs keel, c.1657; stuck ackerlants gent. den vossen acker, mitsgaders een beemdeken gent. de wolfskeel, 1693; parceeltie erve, soo groes als teullants, gent. T'eusel ende de Wolfskeel, 1695; stuk lants gent. den Vossenakker met de Wolfskeel gelegen inden hertgang van Klijnder Liempt, 1738; hoij en hout inde Wolfskeel, 1741;- de Loop in de Beeke: Francis de Leijer aan de Wolffskeel de Loop doorgaans te veegen, 1765;- perceel, soo hooij als houtvel, gent. hooij en hout in de Wolfskeel, [tot aan] het perceel de Vosakker, 1767; perceel hooijland gent. Hooij in de Wolfskeel, aan d'wed^e Francis de Leijer, 1769; de Wolfskeel, bosch, 1807.*

De Wolfskeel lag aan een waterloop 'in de Beeke' (1765). De waterloop is te vergelijken met de huidige Blauwhoefseloop die door het gebied de Grote Beek loopt. Tegenwoordig is *De Beeken* de naam van een doodlopende weg tussen de Oirschotseweg en de grens met de voormalige gemeente Liempde. Middelnederlands *keel*, *kele* betekent 'keel, hals', in overdrachtelijke zin: 'bergpas'. Dit woord werd ook gebruikt voor 'hellende weg' of 'een weg op een steile helling'. *Keel* kan eveneens de betekenis hebben van 'nauwe doorgang'. Als perceelsnaam kan *keel* daarom volgens menig naamkundige verwijzen naar 'een smalle strook of vernauwing'. *Keel* kan bovendien een verwijzing zijn naar 'een stuk land tussen

twee sloten'. Het is heel wel mogelijk dat *keel* hier oorspronkelijk duidt op een nauwe doorgang in het (ruige) landschap die dienst deed als vanginstrument van wolven (zie het begrip *wolfskuil* verderop). In overdrachtelijke zin zou het benoemingsmotief van het perceel ook nog de vorm kunnen zijn: een nauw of smal uitlopende perceel.

Aan *wolf* is in de toponymie een groot aantal artikelen gewijd met heel diverse opvattingen. Het loopt van de naam van het dier of die van een persoon over weerwolven, grensaanduidingen, welvingen in het landschap, tot dialectische vervorming van plant- en boomnamen. Dat *wolf* hier verwijst naar het dier (*Canis lupus*) is het meest aannemelijk. Nog lang heeft men wolvenjachten gehouden in Boxtel en omgeving, wat uit onder meer de volgende passages blijkt: 1. 'den dienstboden van Corstiaan Eymberts Hoevenaer in Veller (Velder) voer een gratuiteyt met consent van Scouth ende Scepenen geschonken, omdat se drie jonge wolven gevangen hadde...' (1611); 2. 'door ordre van de Heer Verster bet[aald] aan Jan Kloet dat deselve aanbragt twe wolven gevange te hebbe...' (1739); 3. 'op de wolvenjagt (...) alhier in zekere campe lands gent. de Scheepsdonke onder den Hertgang van Lennisheuvel' (1776). Een van de wolven wordt omschreven met: 'een doode wolff zeer oud te weezen en zijnde een teeff'.

Het toponiem *Wolfskeel* staat mijns inziens in nauwe relatie met *wolfskuil*. Een wolfskuil is vaak een met bladeren, loof of dunne takken overdekte valkuil om wolven te vangen. De keel is de nauwe doorgang of het gat van een met dicht struikgewas begroeid perceel of de smalle doorgang in een houtwal (zie *keel* hierboven). Aan het einde van het gat of de 'keel' werd de wolf de valkuil in gedreven en werd hij door scherp aangepunte stokken gespiest, zodat hij eenvoudig gevangen en dood geschoten kon worden. Een ander type wolfskuil is die met een schaap als lokaas. In een met bladeren bedekte vangkuil werd op een heel hoog wagenrad een levende schaap gebonden. Wanneer het schaap begon te blaten sprong de wolf naar het onbereikbare lokdier waarna hij door het bladerdak in de kuil viel. Een derde type is de wolfskuil met een soort tuimel- of draaideur: men bevestigde een rond of vierkant bord van planken zodanig aan scharnieren, dat het bord gemakkelijk kon draaien om zo de wolf in de gecamoufleerde kuil te laten vallen. Deze 'draaideur' werd door een tegenwicht weer in zijn oorspronkelijke horizontale stand teruggebracht. (Zie afbeelding). Een wolfskuil moest een behoorlijke diepte hebben en had bij voorkeur een omgekeerde trechtervorm, dat wil zeggen: een benedenvlak, dat veel breder was dan de opening van boven. Hoewel een wolfskuil meestal als vangkuil werd gebruikt, kan *wolfskuil* ook een aanduiding zijn voor een wolvenhol, de verblijf- of schuilplaats van een wolf of wolven. In Oirschot werden tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) wolfskuilen als valkuilen gebruikt als hindernis tegen de vijand. Of deze tactiek ook op Buxtels grondgebied toegepast werd is tot nu nergens uit gebleken.

WOLFSLOOKT *Acker lans gelegen tot kleynder lyemdt geh. des wolfs loeck, 1478;- stuck lans geh. swolfs loeckt gelegen tot cleynder lyemd, strecken de vander straten tot erffenisse der erfgenamen Henrick Nennen, 1484.* Verkoop door: Henrick wittige soen Jans Jan Coppenssoen, aan: Joerden Jans Wolfs soen.

Waar onder Kleinderliempde dit stuk land lag is niet bekend. Middelnederlands *loke, loick* is een afleiding van *lo(e)ken, luken* 'sluiten'. De betekenis van *look* is: 'afsluiting, omheining'; bij uitbreiding betekent *look* 'afgesloten of omheinde ruimte'. De omheining was vaak een door mensenhanden gemaakte wal van hakhout (schaarhout). De eindt van *Lookt* is een plaatsbepalend achtervoegsel. Hoogstwaarschijnlijk bevat het eerste naamdeel de mannelijke voornaam *Wolf* (vergelijk de naam van

de nieuwe eigenaar uit 1484)! De naam *Wolf* werd namelijk vanouds veel gebruikt als Joodse voornaam, als aanpassing aan de Germaanse namen, mede op grond van de vergelijking van Benjamin met een wolf in het boek Genesis 49, 27. De wolf werd door de Germanen als een heilig dier vereerd. Bij de Germanen was de wolf, evenals de raaf en de valk, een symbool van kracht en wijsheid. Daarnaast kan aan de familienaam (*De*) *Wolf / Wolfs* een huisnaam ten grondslag liggen. Ook een bijnaam, waarbij men moet denken aan een eigenschap van de wolf, bijvoorbeeld gulzigheid, vraatzucht, behoort tot de mogelijkheden. Hier volgt een reeks persoonsnamen met *Wolf* en varianten: Jutta Wolfs, grootmoeder van Eligius vanden Aker, 1379; Gerit Wolfs (grondbezit Kleinderliempde), 1381; Emont Wolfs, 1417 = Emond die Wolf, 1416/'17; Henrick wittige soen Jan Claeus Heyman die wolff, 1484; Ghysbr[echt] die Wolff (grondbezit omgeving Munsel), 1517; erfgenamen meester Joerden Zwolfs (omgeving Munsel), 1521; Peter Joerden Swolffsoen (grondbezit Kleinderliempde), 1541.

Bronnen en bibliografie (ingekort)

Bosch' Protocol (1367-1811); Schepenbank Boxtel (1393-1811); Oud-Administratief Archief Gemeente Boxtel (1554-1811); Notarieel Archief Boxtel (1627-1935); Middelnederlandsch Handwoordenboek (1973/1932), p.85; Van Berkel e.a.a., Voornamenboek (1991), p.192; Claes in: Naamkunde (1987), p.53, 82 en 85; Debrabandere, Familiennamen in België en Noord-Frankrijk (2003), p.674; Goris, in: Brabants Heem (1955), p.138-139; Van der Heijden en Swanenberg, Oirschot: toponiemen (2013), glossarium; Helsen, in: Mededelingen (1955), p.54; Knippenberg, in: Brabants Heem (1955), p.80; Van Passen en Roelandts, Wilrijk: toponiemen (1967), p.119; Van der Schaar, Voornamen (1993), p.364; Schrijnemakers, in: Naamkunde (1986), p.77-102; Schrijnemakers, Codex Nederlands-Limburgse toponiemen (2014), p.599-604.

De voorlopers van voetbalclub RKSv Boxtel

Door Jan van de Sande

De website van RKSv Boxtel vermeldt dat de club in 1941 is opgericht. De toen gebruikte naam was B.O.C. wat staat voor Boxtel Oranje-wit Combinatie. RKSv Boxtel is een fusieclub van vv Boxtel en Oranje-Wit (Juliana) die beide een behoorlijke geschiedenis hebben.

Voetbalbonden in de eerste helft van de 20^e eeuw
In het begin van de 20^e eeuw nam de populariteit van voetbal in Nederland sterk toe. De eerste clubs werden opgericht in de steden, door militairen (o.a. de KMA in Breda), door bedrijven voor hun medewerkers (zoals PSV) en door middelbare scholieren. De Nederlandse Voetbal Bond (NVB) organiseerde de competitie in afdelingen (bv. afdeling Zuid). De kampioenen van de afdelingen speelden vervolgens in een nacompetitie voor het kampioenschap van Nederland. Onder de afdelingen werden regionale competities georganiseerd, zoals in de Brabantse Voetbal Bond (BVB).

De geestelijkheid was in eerste instantie tegen voetbal vanwege de vermeende negatieve invloed op de 'christelijke welvoegelijkheid en kuisheid'. Maar omdat het voetballen niet tegen te houden was, besloten de bisschoppen dat het beter was om eigen competities te organiseren. Daartoe werden er per bisdom katholieke voetbalbonden (KVB) opgericht (o.a. Den Bosch en Breda) met als overkoepelde federatie de RKF. Om de reisafstanden te beperken werd een bisdom opgedeeld in districten, zoals o.a. Tilburg, 's Bosch en Eindhoven in het bisdom Den Bosch. Vanaf 1932 was de naam RKF veranderd in IVCB (Interdiocesane Voetbal Competities Bond) en werd er ook een hogere competitie in de regio's West, Zuid en Oost opgezet.

De grote voetbalbonden hadden hun eigen weekbladen voor de verslaggeving. De NVB publiceerde in de Sportkroniek, de RKF in de Sport-Illustratie. Voetbalvereniging "Boxtel"

Voetbalvereniging Boxtel wordt op 1 maart 1919 opgericht door een aantal liefhebbers, merendeel zonen van spoorwegmedewerkers. Zij voetbalden met blauw shirt en witte broek op een wei achter café-boerderij "De Kleine Vorst" gelegen langs de spoorlijn Boxtel—Eindhoven, ongeveer 25 minuten vanaf het station. In de volksmond werd de club ook Blauw-Wit genoemd.

Het eerste jaar (1919-1920) speelt de club onder de naam B.F.C. Brabantia in de Brabantse Voetbal

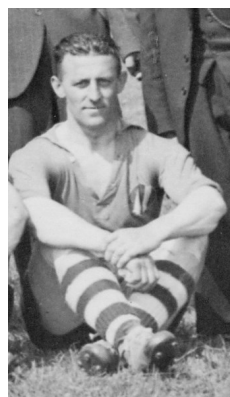
Bond (BVB) en wordt het kampioen van de BVB met promotie naar de tweede klasse B van de NVB. Het kampioenschap wordt gevierd met een optocht door Boxtel.

Zegetocht van kampioen Brabantia Boxtel in 1920

In 1922 wordt Boxtel moeizaam kampioen van de tweede klasse B. De vereniging Longa uit Tilburg is eerst kampioen, maar door een onregelmatigheid van Longa, moet de wedstrijd Boxtel-Longa worden overgespeeld die Boxtel wint met 2-1 en daarmee kampioen wordt. Het lukt echter niet om promotie af te dwingen.

In het seizoen 1925-1926 speelt Boxtel tegen het "grote" PSV dat naar de tweede klasse gedegradeerd was. Beide wedstrijden tegen PSV worden verloren (2-0 en 3-8). PSV wordt kampioen en wint alle promotiewedstrijden. In 1926 gaat de sterspeler Sjef van Run van vv Boxtel naar PSV.

Sjef van Run in 1939

Sjef van Run (1904-1973) is de beste Boxtelse voetballer. Hij was geboren in 's-Hertogenbosch maar kwam op 11 jarige leeftijd naar Boxtel. Van Run was een robuuste verdediger en was aanvankelijk niet geïnteresseerd in de overgang van Boxtel naar PSV omdat hij niet in de fabriek van Philips wilde werken. Een baan als chauffeur bracht hem uiteindelijk toch

bij PSV. Hij groeide uit tot echte clubman, bleef PSV 16 seizoenen trouw en speelde ook 25 interlands tussen 1931 en 1935.

Na 1926 gaat het sportief neerwaarts. De start van het seizoen 1926-1927 is moeizaam. Aanvankelijk trekt Boxtel zich terug uit de NVB en gaat naar de BVB, maar na een reorganisatie blijft Boxtel toch in de tweede klasse B van de NVB. In 1930 degradeert Boxtel naar de derde klasse van afdeling Zuid van de NVB/KNVB en in 1931 trekt Boxtel zijn eerste team zelfs uit die competitie terug.

Na enkele seizoenen in de eerste klasse Brabantse Bond te hebben gevoetbald, wordt Boxtel in 1936 kampioen van de eerste klasse BVB en promoveert naar de derde klasse van het zuidelijk afdeling van de KNVB

Het eerste elftal van vv Boxtel, eind jaren dertig. V.l.n.r. Wim Post, Guus v. Breugel, Toontje van Run, Keesje Spijkers, Theo Dimmers, Stef Taunsch, Broer Kerkhof, Boy van Eijndhoven, Willy Scholten, Toon Schellekens, Jaap Dimmers, onbekende scheidsrechter. Vooraan Thé van de Burgt, Wim Dimmers (keeper), Fries Beukenes

In 1939 vierde vv Boxtel haar 20 jarig bestaan. Hierbij werd een onderling duel gespeeld tussen het toenmalige eerste elftal en het elftal uit 1925 met sterspeler Sjef van Run.

In de jaren tot aan de tweede wereldoorlog eindigde Boxtel meestal in de middenmoot. In 1939-1940 werd vanwege de oorlogsdreiging een noodcompetitie gespeeld, zonder promotie of degradatie. Na mei 1940 werden alleen die wedstrijden gespeeld die belangrijk waren voor het kampioenschap.

Voetbalvereniging "Juliana"

Op 26 september 1929 wordt voetbalclub BVV Juliana opgericht door enthousiaste voetballers uit Kleinder Liempde en Onrooi. In oktober 1930 treedt de club toe tot de RK Voetbal Bond van het bisdom Den Bosch en wordt de club ingedeeld in de 2e klasse B van het district 's Bosch. Er werd gevoetbald op een weiland bij het Duits lijntje en het clubhuis was café Strik aan de Eindhoveneseweg. Er werd gespeeld in oranje trui met witte kraag en witte manchetten.

In 1933 promoveert Juliana naar de 1e klasse van district 's Bosch. In 1936 neemt Juliana een nieuw

BVV Juliana in 1930 met Marinus Timmermans (staande 3e van rechts), Franske van Dun (staande helemaal rechts) en keeper Ties Wijdeven.

voetbalveld in gebruik, op het Sint Paulus Sportpark gelegen nabij het in 1938 gebouwde jeugdhuis Sint Paulus. In 1939 promoveert Juliana naar de 3^e klasse Zuid van de IVCB, zonder kampioen te zijn geworden, maar om de competitie aan te vullen. Na protest van O.D.C., ook spelend in de 3e klasse D (omgeving Den Bosch), wordt Juliana ingedeeld in de 3e klasse C (omgeving Tilburg). De naam van Juliana verandert dan in Oranje-Wit, de naam die al eerder geregistreerd was.

Fusie voetbalbonden

Door de Duitse bezetter wordt de IVCB gedwongen tot een fusie met de KNVB om tot één voetbalcompetitie te komen. Hierbij komt een fusie van vv Boxtel (Blauw-Wit) en Oranje-Wit (Juliana) tot stand, waarschijnlijk om een sterk team op een mooie accommodatie te hebben. De nieuwe vereniging B.O.C. (Boxtel Oranje-wit Combinatie) wordt op 1 september 1941 opgericht. Ze spelen in een rood shirt met een witte broek. Tijdens de oorlog speelt B.O.C. in de 3^e klasse Zuid van de KNVB. Begin 1945 wordt een onderlinge competitie georganiseerd door de verenigingen O.D.C. en B.O.C. uit Boxtel, Taxandria I en II en Nevelo uit Oisterwijk en Helvoirt. Omdat het terrein op het Sint Paulus sportpark vanwege de oorlogshandelingen nog niet beschikbaar is worden de wedstrijden van B.O.C. gespeeld op het O.D.C. terrein in Molenwijk. De uitslag van O.D.C.- B.O.C. is 5-1.

Na de tweede wereldoorlog komt de verzuiling in vele sectoren van de maatschappij weer terug, maar niet bij het voetbal. De katholieke signatuur wordt wel weer aangegeven door de verandering van de naam B.O.C. in R.K.S.V. Boxtel (Rooms Katholiek Sport Vereniging Boxtel) bij het begin van de 1945-1946 competitie. Boxtel speelt dan in de 4^e klasse C van het KNVB district IV.

Foto's uit nalatenschap van Jaap Dimmers (1908-1982), fanatiek supporter van voetbalvereniging Boxtel.

Bronnen: bij redactie bekend

Uit het dagboek van een Commissaris der Koningin

Door Henk van Beers

Onder de titel *'Uit en Thuis in Brabant'* verschijnt een aantal reisnotities over werkbezoeken welke de toenmalige commissaris der koningin, mr. Arthur baron van Voorst tot Voorst, onderneemt tussen 1894 en 1928. Ik wil de lezer enkele *'krenten'* niet onthouden. Boxtel scoort zojuist de eerste elektriciteitscentrale van Noord-Brabant. Niet op grond van progressiviteit, maar als het rechtstreekse gevolg van een slopend conflict met de leverancier van gas, een zekere J. van der Eerden. Op 11 september 1897 stopt deze abrupt met de levering *aangezien het aansteken en uitdraaien mij voor zulk kort tijdsbestek zooveel kost als mij de verlichting die avonden zou opbrengen*. Het mondt uit in een juridisch gevecht tot op het scherpst van de snede. Ten langen leste, gesteund door Staatsspoor en nadat Boxtels burgemeester Adolf baron Van Hugenpoth tot Aerdt (1897-1906) zich beroept op *Boxtel ist ein Knotenpunkt des Internationalen Süd Europäische Weltverkehrs*, gaat de raad, diep onder de indruk, akkoord met slechts één tegenstem, die van H. van der Eerden, broer van bovenstaande *'gasboer'*.

Op 12 augustus 1898 inspecteert de commissaris van de koningin (CdK) Boxtel en wordt door bovengenoemde burgemeester, getrouwd met zijn achternicht Anna baronesse van Voorst tot Voorst, deftig ontvangen in fraai ambtskostuum, opgepoetste ambtsketen en een ellengalige speech. Alle raadsleden zijn verordonneerd aanwezig te zijn. Zij worden één voor één voorgesteld en dienen daarna spoorlags het veld te verlaten, enkel de collegeleden blijven over. Allereerst prijst de CdK veldwachter Van Geffen omdat de man *goed zijn plicht doet*. Veldwachter Van Hooijdonck leest hij de les en veldwachter Wedenburger dreigt hij *met onmiddellijk ontslag, wanneer hij niet beter zijn plicht nakomt*. Nadrukkelijk wordt stilgestaan bij de procedure contra Van der Eerden, vanwege de *verlichtingsquaestie*. Ten slotte wordt de gehele gemeentelijke administratie stevig tegen het licht gehouden. In zijn ogen levert het een heel klein zesminnetje op!

In 1899 wordt de CdK uitgenodigd, *het elektrische licht moet worden geopend*. Op de gemeentegrens wordt hij met alle egards in optocht binnengehaald, voorop twee marechaussees, daarna den burgemeester in ambtskostuum, vervolgens de CdK in zijn rijtuig en ten slotte de wethouders. In de raadzaal heet de burgemeester hem breed welkom. Nadat de CdK antwoordt, vraagt raadslid Van der Eerden het woord om tegen den wethouder Spierings uit te varen *wien hij verwijt nog niet eenmaal te weten wat een 'volt', of wat een 'ampère' is*. Aansluitend gaat het gezelschap het inmiddels verlichte dorp bekijken. De CdK is verrukt, maar bespeurt her en der toch wat woorden van *'jalouzie.'* Onverbiddelijk is zijn oordeel *Naar mijne meening is die lamp daar zeer terecht geplaatst* en ogenblikkelijk verdampt de kift.

20 juni 1902 komt de CdK wederom naar het Keistampersdorp en merkt tussen de bedrijven door op dat *het moreel der bevolking vooruit gaat, van alle gesloten huwelijken moeten er slechts 6% voltrokken worden*. Hij stelt vast *dat op de 100 geboorten er 2 à 3 onwettige kinderen zijn*. Doorgaans is Boxtel een tamelijk rustig dorp, maar als er een vacature in de gemeenteraad ontstaat, dan vliegt de vlam in de pan en is heel Boxtel in rep en roer en de rede is dan mijlenver te zoeken. *Zoo wordt zelfs een analphabeet in den raad gebracht*. verzucht onze Hoogedelgestrenghe. Binnen de kortste keren wordt dit raadslid *weer uit de raad gegooid en vervangen*. De CdK blijft zich verbazen, zeker wanneer hij vaststelt dat *bij de jongste benoeming van een gemeenteontvanger iemand wordt benoemd die de minst geschikte van alle sollicitanten is*. De fortuinlijke was als leerlooier diepongelukkig en had niets te eten. *Zou medelijden een factor bij het uitbrengen van hare stem door de meerderheid van de Raad gespeeld hebben?* merkt de CdK fijntjes op.

Op 5 april 1906 constateert Van Voorst tot Voorst: *'Het elektrisch licht voldoet goed.'* Er wordt inmiddels steeds meer gebruik van ge-

Foto: A.L.W. baron van Hugenpoth tot Aerdt

maakt, waardoor de pecunia gestadig in de gemeentekas vloeien. *Het levert met de dag meer op dan het vroegere gaslicht, bovendien is Boxtel thans dagelijks verlicht, terwijl zulks vroeger alleen het geval was als er geen maan te bekennen is.* Desondanks signaleert de CdK dat volgens B&W de elektrische installatie echt veel te klein en onoordeelkundig ingericht is en dat ze op een totaal ongeschikte plaats staat. Burgemeester Van Hugenpoth vertrekt in 1906 en wordt 'verplaatst' naar Zevenaar. Hij beoefent daar slechts 2 jaar het ambt. Volgens de daar dienstdoende locoburgemeester wegens een ogenblikkelijke absentie van geest. Hij wordt overgebracht naar het krankzinnigengesticht te Boekel en sterft daar in 1913. In Boxtel wordt hij opgevolgd door burgemeester Gijsen. 'Nieuwe heren, nieuwe wetten', maar de wethouders kunnen het niet met hem vinden en bedanken een voor een voor het raadslidmaatschap. Het wordt 19 april 1910 en wederom staat de CdK op de stoep. Ditmaal concludeert hij dat de raad doet aan onderwijspolitiek, want men denkt hier over enige jaren ene der openbare scholen te kunnen sluiten en die dan aan den pastoor te verkopen. De openbare school wordt op het moment al leeggepompt. Wel zit er muziek in Boxtel, want bij het vertrek gaf de harmonie ter ere van den verjaardag van prins Hendrik een concert op de markt en bracht mij toen ik vertrok eene serenade aan den trein. Het was een hele vertooning. Toch is het niet allemaal hosanna. Sinds de langdurige staking op zijne fabriek, die eindigde met ene overwinning van den patroon, zijn de werklieden op de fabriek van Van Oerle ongeorganiseerd. De verhouding is daar op het ogenblik zeer goed, volgens van Oerle. Van zijn 150 werklieden staakten er 30, vier van deze nam hij later terug. In het dorp is sprake van woningnood en kritisch meldt hij ondanks de pogingen van Boxtels Belang om daarin verbetering te brengen, waarin zij zwaar worden tegengewerkt, die vooral voortspuit uit eigenbelang van enkele huiseigenaren die de huurprijs der woningen abnormaal hooghouden. Helemaal ongelijk heeft hij niet, immers tal van woningen moeten à la minute onbewoonbaar verklaard worden. Desalniettemin kan men daartoe niet overgaan, daar er geen andere woningen beschikbaar zijn.

Maar ziet, geleidelijk gloort er licht. Op 1 juni 1915 neemt de CdK waar, dat de kinderensterfte krachtig wordt bestreden. Het Groene Kruis (Dr. Hoeks vereeniging) verschaft melk terwijl een

gediplomeerde verpleegster gezinnen bezoekt en raad geeft. De tweede ontsmettingsvereniging van Noord-Brabant is keihard nodig, want 48 kinderen sterven in dat jaar. Tot zijn ongenoegen stelt de CdK opnieuw vast dat er sprake blijft van veel strijd in de gemeenteraad. *Bij de aanstaande gemeenteraadsvergaderingen blijft het spannen!* Opvallend is dat zowel de CdK als de collegeleden hierbij man en paard niet schuwen. 16 juli 1919 componeert men een grote klaagzang over den toestand van den weg naar Den Bosch. *De provincie moet die weg maar overnemen, danwel subsidiëren in de kosten van verbetering.* Er is in deze tijd sprake van veel wateroverlast, *veel meer dan vroeger. Het wordt met den dag lastiger en echt niet alleen in den winter, soms wel 3 tot 4 keer, ook in het late voorjaar, ja zelfs midden in den zomer.* Een van de wethouders wordt stevig afgeserveerd: *Aan wethouder Van Elk is mijns inziens niet veel verloren; hij is ultraconservatief, en begrijpt de teekenen des tijds helemaal niet.*

Tot slot schrijft hij op 12 juni 1923: *Bij de raadsverkiezingen werden tien leden gekozen op eene katholieke lijst, twee SDAP'ers en een 'wilde', een ongeorganiseerde!?* Er is geen woningnood meer, te danken aan in den laatsten tijd werden verplaatst: 16 machinisten naar Eindhoven, 15 conducteurs naar Apeldoorn en ruw geschat wonen er hier nog maar ongeveer 300 spoorwegambtenaren. Toch lijkt het raadhuis te klein, *het archief is ellendig geborgen en kent geen brandvrije ruimte.* Het rijk neemt van Den Bosch de grote weg van Vught-Boxtel-Best over. De CdK blijft kritisch: *Die weg is bij den ingang van Boxtel veel te nauw. Bovendien zijn in Boxtel twee scherpe draaien.* Hoopvol voegt hij eraan toe: *Er schijnen plannen te bestaan om daarin grote verbetering te brengen door den weg gedeeltelijk om Boxtel heen te leggen.* De industrie gaat over het algemeen 'slapjes.' Enkele bedrijven kunnen slechts 3 of 4 dagen in de week werken. De steun aan werklozen zal binnenkort weer moeten beginnen. De gemeentelijke waterleiding blijft aanhoudend onderwerp van studie. *Men hoopt ernstig dat er eene zal kunnen worden tot stand gebracht. Het hoofd van de landbouwschool geeft geen goed onderwijs, althans naar het oordeel van den landbouwleraar Dekkers. De heren krijgen daar ruzie over. Het eind is dat het hoofd der school geen onderwijs meer wil geven en dat er dus vanaf nu niets meer gebeurt.*

Honderd jaar geleden kwam Boxtelse Bloeddoek terug na 272 jaar verblijf in Hoogstraten

Door Christ van Eekelen

Als begin 1800 de katholieken hun kerken terug krijgen, wil Boxtel ook de tijdelijk aan Hoogstraten in bewaring gegeven Bloeddoeken terug. Meer dan honderd jaar 'vecht' de Sint-Petrusparochie voor de terugkomst van de beide Bloeddoeken, de mappa en de corporale. Het mag niet baten, totdat de Boxtelse kapelaan Van de Ven een plan B bedenkt.

Kapelaan Van de Ven

Dan slaat Boxtel een andere weg in. De Boxtelse gemeenschap neemt genoegen met het bezit van één van de H. Bloeddoeken (altaardwaal of corporale) en zal dan afstand doen van alle aanspraken op de andere Bloeddoek. In die zin komt eindelijk een akkoord tot stand. De H. Congregatie der Riten in Rome bekrachtigt het akkoord en verleent toestemming om de corporale van Hoogstraten naar Boxtel te brengen. Dit besluit dateert van 3 april 1924. Er heerst een onbeschrijfelijke vreugde in Boxtel bij het vernemen van het nieuws.

Met Hoogstraten wordt overeengekomen dat de corporale op een gewone dag in de week zal worden opgehaald en wel donderdag 12 juni 1924, dat is drie dagen vóór Drievuldigheidszondag. De corporale verblijft dan enige dagen in de Heilig Hartkerk om vervolgens op Drievuldigheidszondag, 15 juni, plechtig naar de Sint-Petruskerk te worden overgebracht. Al meer dan honderd jaar probeert men de Bloeddoeken weer in het bezit van Boxtel te krijgen. Heel veel brieven worden er over en weer geschreven, met uiteindelijk dit resultaat.

Boxtel reageert enthousiast op de genomen beslissing. Er worden verschillende comités gevormd om de feestelijke terugkomst van de H. Bloeddoek voor te bereiden. Behalve een erecomité is er het uitvoerend hoofdcomité, het comité voor pers en propaganda, het comité voor versieringen en het comité voor optocht en processie.

Deze comités hebben bergen werk verzet. Met grote durf en geestdrift worden de plannen opgezet en uitgevoerd. Een massa drukwerk wordt besteld – historische overzichten, gebedenboekjes, programma's, vaantjes, affiches, platen, prentjes, kaarten – zoveel dat nu, honderd jaar later, voor sommige zaken nog uit de toen

aangelegde voorraad kan worden geput.

Kapelaan Van de Ven schrijft het rode boekje 'Het miraculeus H. Bloed te Boxtel'. Om de H. Bloeddoek waardig in processie te kunnen ronddragen, laat het H. Bloedcomité in 1924 een verguld koperen schrijn gieten. Het zal voor het eerst worden gebruikt in de stoet, die de H. Bloeddoek op 12 juni begeleidt van het station naar de Heilig Hartkerk. De corporale wordt, gesloten in een uit goudbrokaat vervaardigde, met fijn naaldwerk versierde beurs of bursa, in die reliëf-schrijn geplaatst. De bursa dateert eveneens uit 1924. Iets later wordt een koperen draagbaar aangeschaft.

Zelfs de paus verzoekt men om bijzondere gunsten en met succes. Op 15 mei 1924 verleent paus Pius XI een volle aflaat op de gewone voorwaarden, aan allen die eens per jaar 'godvruchtig' een bedevaart zullen ondernemen naar de Sint-Petruskerk in Boxtel. Eenzelfde gunst valt te beurt aan hen die de H. Bloedprocessie 'godvruchtig' bijwonen.

De propagandamachine draait op volle toeren en ook de toen nog machtige en rijkgeschakeerde katholieke pers wordt daarbij ingeschakeld.

De medewerking van de Boxtelse bevolking is algemeen en spontaan. Zij komt het duidelijkst tot uiting in de straatversieringen, met veel vlaggen, bloemen en guirlandes, maar vooral in de erepoorten die worden opgericht. Dat zijn er niet minder dan acht: in de Stationsstraat twee, in de Breukelsestraat, in de Nieuwe Kerkstraat (nu Baroniestraat) twee erebogen, in de Molenstraat een, in de Rechterstraat een dubbele en in de Kerkstraat nog een erepoort.

Hoogstraten

Eindelijk is de dag aangebroken. Niet minder dan

528 mannen vertrekken in de ochtend van donderdag 12 juni 1924 naar het station om per extra trein via Tilburg naar Turnhout af te reizen en vandaar met twee extra trams Hoogstraten te bereiken. Het is uitsluitend een mannenaangelegenheid, vrouwen kwamen er in die tijd nog niet aan te pas bij dergelijke gelegenheden. De nauwkeurig opgestelde lijst van deelnemers is nog aanwezig in het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC). Processiegewijs trekt men nu naar de Sint-Katharinakerk, waar de H. Mis wordt bijgewoond. In de namiddag om half twee is het lof, waarna de overhandiging van de H. Bloeddoek plaatsvindt in aanwezigheid van alle pelgrims.

De overhandiging van de corporale aan pastor Spierings

Op een podium in de kruisbeuk van deze kerk staan de H. Bloeddoeken in de relikwiekast ter verering uitgesteld. Op de verhoging nemen plaats mgr. Van Roeij, deken Valvekens van Hoogstraten en de pastoors van Boxtel. Deken Valvekens toont nu de corporale aan alle aanwezigen, stopt de Bloeddoek in een houten kistje en overhandigt dit aan pastoor Spierings.

Van het gebeuren wordt een akte opgemaakt, die voorgelezen wordt en vervolgens door mgr. Van Roeij, de deken van Hoogstraten en door talrijke vertegenwoordigers van de Boxtelse gemeenschap ondertekend.

De tekst van de akte van overdracht luidt:

'In het jaar Onzes Heeren Negentienhonderd vierentwintig, heden, den twaalfden Juni, den feestdag van den H. Odulfus, den vijfden dag onder het octaaf van het Hoogfeest van Pinksteren, heeft Dr. Valvekens, pastoor van de St. Catharinakerk en deken van Hoogstraten, den wonderbaren heiligen Corporaaldoek, van Boxtel afkomstig en sinds 1652 te Hoogstraten bewaard, onder goedkeuring van Z.H. Paus Pius XI en van Z.E. Kardinaal Mercier, teruggeschonken aan J.W.W. Spierings, pastoor van de St. Petruskerk te Boxtel, optredend als vertegenwoordiger van het kerkbestuur der voornoemde St.

Petruskerk. Dit is geschied na het plechtig Lof, gehouden in de kerk van de H. Catharina te Hoogstraten, om half twee na den middag en hiervan zijn getuigen een twintigtal priesters en kloosterlingen en vijfhonderd mannen en jongelingen, uit Boxtel en omstreken afkomstig. Waarvan akte!'

Na enige toespraken zingen de Boxtelse koorzangers een plechtig Magnificat, waarmee de plechtigheid wordt besloten.

Boxtel

Voor het station van Boxtel worden de pelgrims met de H. Bloeddoek opgewacht door een enthousiaste menigte. De nieuwe schrijn met de corporale wordt op een met bloemen versierde baar naar de Heilig Hartkerk gedragen. Draggers van de baar zijn de pastoors Spierings, Eras, Kluijtmans (Liempde) en Van Duren (Esch).

De stoet op de hoek Stationsstraat—Breukelsestraat

Het is een feest voor heel Boxtel; alle werkelijke of vermeende tegenstellingen tussen 't durp' en 'Brukelen' worden opzijgeschoven.

De parochiekerk van het H. Hart is volop ingeschakeld. Daar wordt de blijde dag besloten met een feestelijk Te Deum en een hartelijk woord van pastoor Eras. De corporale wordt in de Heilig Hartkerk bewaard tot zij op zondag 15 juni 1924, na 272 jaar, naar de Sint-Petruskerk wordt teruggebracht.

In de tussenliggende twee dagen wordt er nog volop gewerkt aan de erepoorten en andere versieringen. Zelden is in Boxtel zó feest gevierd en is het er zó druk geweest als op die 15e juni 1924. Mgr. Diepen komt ervoor uit Den Bosch 'met bereidwillig aangeboden auto', zo meldt 'Onze Kerkklokken', de voorloper van het Brabants Centrum. Bij de Halse Barrière wacht kapelaan Van de Ven hem op samen met gardes d'honneur, acht ruiters, onder leiding van de heer Jan van Oerle, allen op fraai uitgedoste prachtige paarden.

Hier stapt de bisschop over in een rijtuig met vier paarden bespannen en zo rijdt men in matige draf

tot aan het begin van de Bosscheweg, waar een grote stoet staat opgesteld om de bisschop via de Clarissenstraat, Kruisstraat, Rechterstraat, Stationsstraat, Breukelsestraat naar de Heilig Hartkerk te begeleiden en hem vervolgens met de H. Bloeddoek te vergezellen naar de Sint-Petruskerk.

Alvorens de stoet uit de Heilig Hartkerk vertrekt spreekt pastoor Eras de deelnemers toe: *'Moge deze reis van ons kostbaar bezit de laatste zijn geweest. Zo lang deze schat bij ons rust, zo lang zal de trouw aan het geloof onzer voorvaderen worden voortgezet in eucharistisch leven van het volk van Boxtel.'* Hij geeft dan de stoet als een 'ten geleide' het psalmvers mee, dat zo karakteristiek is voor de roomse blijdschap en voor zijn persoon: *'Beatus populus, qui scit jubilationem - welzalig het volk*

Erepoort in de Stationsstraat

dat de feest-jubel kent.'

De stoet bestaat onder meer uit de drie Boxtelse harmonieën, Boxtels Harmonie, Gildenbondsharmonie en Harmonie de la Salle, de stands- en vakorganisaties, het Kruisverbond en de Geheelonthoudersvereniging, studenten van Stapelen en van St.-Charles, de parochiële zangkoren, altaarwacht, edelknepen, heel veel bruidjes, geestelijkheid en, in open calèches, mgr. Diepen en pastoor Spierings. Ook het gemeentebestuur is aanwezig: burgemeester Van Beek, de wethouders Van Susante en Merks en ook secretaris Thomas van der Meijden.

Het schrijn met de corporale wordt gedragen door pastoor Eras en de drie kapelaans van de Sint-Petruskerk: Van de Ven, Smulders en Smits. De belangstelling langs de weg is enorm; 'Op hekpilaren staan levende engelenfiguurtjes om de tri-

Bewerking naar een artikel van Piet Dorenbosch in de 'Boxtelse St.-Petrus' deel II 1986

omftocht te begroeten', aldus de Maasbode.

In een overvolle kerk - pastoor Spierings weet te vertellen, dat er nog nooit zoveel mensen in de kerk aanwezig waren - vangt rond elf uur de pontificale hoogmis aan, in tegenwoordigheid van het kathedraalkapittel van het bisdom 's-Hertogenbosch. Men zingt de mis van Perosi. De bisschop toont onder ademloze stilte de H. Bloeddoek: *'Het is met ene huivering, dat ik voor de eerste maal na zoveel eeuwen afwezigheid de heilige corporale hier in dit genadeoord mag vertonen.'* Tot slot wordt onder leiding van de heer Schellekens een cantate uitgevoerd. De witte muren zijn uitbundig met rode rozen versierd. 's Middags is er een plechtig lof met sacramentsprocessie in de tuinen van de pastorie en het Liefdehuis waarbij mgr. Diepen een toespraak houdt en wederom de H. Bloeddoek toont aan de verzamelde menigte.

Met een Te Deum in de kerk wordt deze hoogtijdag besloten. Een zee van gelovige vereerders van het H. Bloed heeft Boxtel overspoeld, maar duizenden moeten op een afstand blijven en vinden deuren en poorten gesloten. 'Zij hebben noch de kerk, noch de tuinen van Liefdehuis en pastorie, op welke besloten en beperkte ruimten men wegens het processieverbod was aangewezen, binnen kunnen komen', aldus een krantenverslag.

'Onze Kerkklokken' komt uit met rijk geïllustreerde, op glanzend papier gedrukte edities. De bijzondere uitgaven behandelen de overdracht van de Bloeddoek in Hoogstraten, de intocht in Boxtel, de erepoorten en er is zelfs een bruidjesnummer.

Uit dankbaarheid voor de uiteindelijk goede afloop van de te Hoogstraten gedane stappen inzake de H. Bloeddoeken schenkt de Sint-Petruskerk aan de Sint-Katharinakerk een kostbare ceremoniestool, met afbeeldingen van de patroonheiligen, de wapens en de H. Bloeddoeken van beide plaatsen.

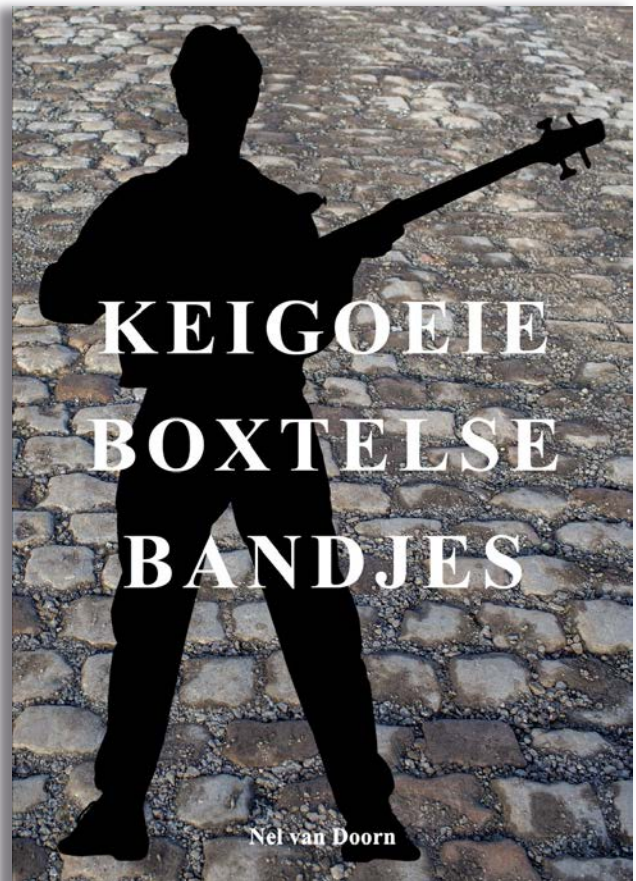
Detail van de door Boxtel geschonken ceremoniestool

Boekpresentatie

Ontdek de in Boxtel wereldberoemde Keigoemie Boxtelse Bandjes uit de jaren 60, 70, 80 en 90. Laat je aan de hand van Nel van Doorn meenemen op een reis langs de opkomst, triomfen en uitdagingen van deze bandjes die Boxtel hebben doen swingen. Geniet van de intieme optredens en opwindende publieke hoogtepunten.

Foto's, feiten en verhalen bieden een nostalgische blik op deze roerige jaren. Alles bij elkaar leveren zij het bewijs dat er in Boxtel in deze jaren volop muziek zat. Iets wat trouwens nog steeds geldt. Daarom is dit boek een must voor de echte liefhebbers van Boxtel en haar Keigoemie Bandjes.

Het boek is voor €14,95 bij Heemkunde Boxtel te koop. U kunt een boek reserveren door een mail te sturen naar secretaris@heemkundeboxtel.nl. Op zaterdag 22 juni zal het boek gepresenteerd worden tijdens een groot muziekspektakel in de Bon Salontent in het kasteelpark Stapelen. Hier kunt u ook uw gereserveerde boek ophalen. Bent u niet in de gelegenheid, dan kunt u uw exemplaar ophalen in de Heemkamer die elke vrijdag van 10:00 tot 13:00 uur geopend is in de bibliotheek aan de Burgakker 4.

Speciaal voor onze nieuwe leden

Heemkunde Boxtel wil SAMEN met u op reis in het verleden op weg naar heden en toekomst.

Heemkunde Boxtel wil daarbij uw gids zijn. Voor een kennismaking met deze gids nodigen wij u uit op **11 april om 2024 om 20.00 uur in de Bibliotheek aan de Burgakker**

Op het programma staat vooral:
kennismaking met elkaar, kennismaking met Boxtelse geschiedenis en samen bespreken we, met het oog op de toekomst, wat we voor elkaar kunnen betekenen.

U bent van harte uitgenodigd.

Henk van Beers, voorzitter

Onder 'nieuwe leden' rekenen we alle leden die sinds 2020 lid van Heemkunde Boxtel zijn geworden .

U krijgt een persoonlijke uitnodiging. Maar u kunt nu al reageren of u hierbij aanwezig wil zijn en of er onderwerpen zijn die graag behandeld zou willen zien.

BAZAAR BOXTEL

Door Christ van Eekelen

Ontmoeten en verbreederen

In 2001 werd er voor het eerst een Bazaar georganiseerd. Toen nog in de wijk Selissen op het terrein van de Kiekenhof, bij gemeenschapshuis De Walnoot. Het was bedoeld om Boxtel kennis te laten maken met diverse culturen, die de wijk Selissen rijk is. Diverse gemeenschappen kregen de mogelijkheid om via muziek, dans, mode, theater en eten hun cultuur uit te dragen. Het doel was om de integratie en de samenhang te bevorderen. Gaandeweg werd het een groot multicultureel evenement waar eten en muziek centraal staan in een ongedwongen en gemoedelijke sfeer. Na het eerste succes werd het evenement in 2002 verhuisd naar het wandelpark Molenwijk, waar het nog elk jaar wordt georganiseerd.

Omdat Heemkunde Boxtel er voor alle Boxtelaren is en zij ook cultuur hoog in het vaandel heeft staan, willen we iets meer weten van de Boxtelse Bazaar, die dit jaar plaatsvindt op zondag 23 juni. Heemkunde Boxtel stelt enkele vragen aan het bestuur van Bazaar.

Als bewoners met een andere cultuur al heel lang in Boxtel wonen, zouden ze dan ook meer van de historie van Boxtel willen weten?

Bewoners met een andere cultuur zijn vooral geïnteresseerd in hun eigen roots en afkomst en minder in de geschiedenis van Boxtel. Maar het wordt anders als het gaat om de geschiedenis van de eerste buitenlanders die in de jaren zestig en zeventig neerstreken in Boxtel, hetzij als gastarbeider of als vluchteling. Voor de tweede en derde generatie is dat alweer lang geleden. Heemkunde Boxtel zou bijvoorbeeld verhalen kunnen ophalen bij de eerste gastarbeiders die bij Van Geel of Van de Wetering werkzaam waren.

Als het bestuur van Bazaar een geheel eigen inbreng zou hebben, hoe gaat de Bazaar er dan in de toekomst uitzien?

We zijn er ons van bewust dat de Bazaar een belangrijke rol heeft gespeeld als het gaat om integratie of het verbinden van diverse culturen en gemeenschappen. Dit is in deze tijd van polarisatie

weer heel hard nodig. We willen de diverse nationaliteiten die Boxtel rijk is weer nadrukkelijk bij de organisatie en de programmering betrekken. Zodat het weer een evenement wordt van ons allemaal. We gaan weer terug naar de basis en sluiten aan op de ontwikkelingen en thema's die nu actueel zijn zoals duurzaamheid. Ook gaan we nog meer de verbinding aan met diverse organisaties in Boxtel. Op deze manier hopen we ons voortbestaan te kunnen garanderen. We kunnen altijd meer hulp en ondersteuning gebruiken. Zonder de vrijwillige inzet is er geen Bazaar. Dus mocht je graag iets willen betekenen voor de ander, een bijdrage willen leveren aan een heel mooi en waardevol evenement en een inclusieve samenleving, dan ben je van harte welkom! Mail naar info@bazaarboxtel.nl

De Bazaar trekt jaarlijks tussen de 4000 en 6000 bezoekers. Als die bezoekers een hele fijne dag met elkaar beleefd hebben en hebben kunnen genieten van het mooie aanbod aan programma's vinden wij de Bazaar weer geslaagd.

Wat is de ambitie van de Bazaar voor 2024?

We willen weer graag terug naar de oorsprong: dat het weer een evenement wordt van de diverse gemeenschappen die Boxtel rijk is. En we willen de verbinding aangaan met andere organisaties op gebied van duurzaamheid, diversiteit, cultuureducatie en dergelijke.

Wat betreft de muziekkeuze horen we graag muziek uit alle windstreken, die de bezoekers laat bewegen en swingen.

Het bestuur van Bazaar bestaat uit vijf personen. Daarnaast zijn er nog zo'n vijftien vrijwilligers die helpen met de opbouw, het evenement zelf en later weer bij het opruimen.

Foto's: Jan van Oploo

Het doel, de missie van de Bazaar Boxtel is het samenbrengen van de diverse culturen en bevolkingsgroepen van Boxtel. Door het organiseren van de Bazaar wordt een bruisende omgeving gecreëerd waarin vanuit verschillende culturen muziek wordt gemaakt, eten en drinken wordt bereid, wordt gedanst en achtergronden van culturen zichtbaar worden gemaakt. En de rest, dat doen de bezoekers zelf. Door de Bazaar te bezoeken, komen de verschillende culturen bij elkaar. De ambiance van heerlijke muziek, lekkere wereldse gerechten, dans, workshops en kramen leidt vanzelf tot het elkaar ontmoeten. En het elkaar ontmoeten in deze gemoedelijke sfeer maakt dat verbredering vanzelf gebeurt. En daarmee laat Boxtel zien dat iedereen vrij mag zijn en onbezorgd kan leven en groeien in onze gemeente. De Bazaar Boxtel wordt jaarlijks op een zondag georganiseerd in de periode juni – juli. En dan op een datum dat er geen schoolvakantie en geen Ramadan is.

Indien onbestelbaar:
De Houtbreker 23, 5283 ME Boxtel

Foto Voorpagina:

De terugkomst van de Heilig Bloeddoek uit Hoogstraten op 12 juni 1924. Op zondag 15 juni 1924 werd de Bloeddoek van de H. Hartkerk naar de St.-Petruskerk gebracht. De stoet draait net de (oude) Kerkstraat in.

Colofon

WEBSITE: www.heemkundeboxtel.nl

BEELDBANK: www.beelddbankboxtel.nl

BOEKENBANK: www.boekenbankboxtel.nl

BIDPRENTJES : www.bidprentjesboxtel.nl

FACEBOOK: www.facebook.com/heemkundeboxtel

VOORZITTER:

Henk van Beers

PENNINGMEESTER:

Nellie van den Brandt-Boselie

E-mail: penningmeester@heemkundeboxtel.nl

Rek.nr.: NL79 RABO 0128712880

t.n.v. Heemkundekring Boxtel

SECRETARIS EN LEDENADMINISTRATIE:

Christ van Eekelen

De Houtbreker 23

5283 ME Boxtel

Telefoon: 0411-675818

E-mail: secretaris@heemkundeboxtel.nl

REDACTIE:

Christ van Eekelen

Hanneke van der Eerden

Nellie van den Brandt-Boselie

Nel van Doorn- van de Langenberg

E-mail: redactie@heemkundeboxtel.nl

Uit de beeldbank

www.beelddbankboxtel.nl van Heemkunde Boxtel telt sinds kort meer dan 60.000 foto's, waaronder zo'n 25.000 uit het fotoarchief van Brabants Centrum. Deze krant werd decennialang gedrukt bij Drukkerij Tielens in de Stationsstraat. Nu is ook deze drukkerij zijn archief aan het opruimen. Daar komen voor onze beeldbank hele mooie pareltjes uit. Eén van die pareltjes ziet u hierboven afgedrukt. Het is de drukkerij en winkel in de Stationsstraat, ongeveer 100 jaar geleden. Op de foto zijn aan de linkerkant de sheddaken goed te zien. Er wordt juist een lading papier afgeleverd, men kan weer vooruit.

Jaaroverzicht Heemkunde Boxtel 2024

1 maart-30 juni	expositie honderd verdwenen Boxtelse gebouwen in bibliotheek
14 maart	Jaarvergadering en uitreiking Heemkundepluim
11 april	Heemkundeavond voor nieuwe leden in bibliotheek
18 april	Kapellekes en volksgeloof, lezing door Paul Spapens
18 mei	Kleine excursie: Gluren bij de Buren bij Heemkundekring Oirschot
15 september	Open Monumentendag door Heemkunde en gemeente Boxtel
21 september	Grote excursie te bezoeken plaats nog niet bekend
26 september	Bevrijding van Boxtel, lezing door Harrie van den Berg
17 oktober	Onderbelichte oorlogsverhalen over Kampina en Sparrenrijk
21 november	Archeologie in Boxtel, lezing door Johan Verspuy
12 december	Ontstaan Boxtel en Liempde, lezing door Kees Quinten